

Vilma Mockuvienė: „Mūsų bendruomenė tarsi dalelė Lietuvos Šri Lankoje“

Deimantė ŽUKAUSKIENĖ

Šri Lanka – valstybė Pietų Azijoje, Indijos vandenyne. Salos krantai žemi, dažnai lagūniniai, o daugelyje vietų juos supa koralų rifai. Didžioji Šri Lankos dalis – lygumos, tačiau pietų vidurio dalyje yra ir kalnų. Pasaulio žemėlapyje sala kiek primena nuo Indijos į vandenyną krentančią ašarą, todėl galima išgirsti Šri Lanką vadinant Indijos ašara. Žmones atvykti čia vilioja įstabus gamtos grožis, neįtikėtina, ryški augalija ir gyvūnija, žaliuojančios arbatos plantacijos, ramus poilsis prie nuostabių paplūdimių bei ne mažiau įdomus senųjų kultūrų palikimas. Vietos žmonės malonūs, draugiški ir paslaugūs. Šri Lanka ir didelių kontrastų šalis, o jai pažinti iš arčiau neužtektų ir vienerių metų...

Šri Lanka savo plotu panaši į Lietuvą, tačiau tai ne vienintelis šalių ryšys. Lietuvą su Šri Lanka sieja ir ekonominiai saitai: Lietuva į Šri Lanką eksportuoja daugiausia medienos, spausdintų gaminių, elektros ir mechaninių įrenginių, o Šri Lanka eksportuoja arbatą, prieskonius ir tekstilę. Lietuviai taip pat jau yra atradę šią kelionių kryptį ir kasmet Šri Lankoje apsilanko vis daugiau turistų iš Lietuvos. Lietuva ir Šri Lanka diplomatinius santykius užmezgė 1996 metais. Indijos sostinėje Delyje reziduoja Julius Pranevičius, kuris yra antrasis Lietuvos ambasadorius Šri Lankoje.

Dėkoju Vilmai Mockuvienei, kuri sutiko „Pasaulio lietuvio“ skaitytojams papasakoti apie save, apie Šri Lankoje gyvenančius lietuvius, įvairias veiklas, pasidalijo savo patirtimis, gyvenimo Šri Lankoje ypatumais.

Lietuvių bendruomenės pirmininkė Vilma Mockuvienė Šri Lankoje tikrai ne naujokė. Jau daugiau nei penkeri metai prabėgo nuo to laiko, kai ji su sutuoktiniu nusipirko bilietą tik į vieną pusę. Per tą laiką vakarinės pakrantės atokiame kaime įkūrė lietuvišką sodybą. Kaip sako Vilma, jos namai visada atviri lietuviams, tiek iš anksto susiplanavusiems savo kelionę į Šri Lanka, tiek atsitiktinai sutiktiems tiesiog gatvėje arba prekybos centre. Vilmos apsisprendimą apsigyventi šioje šalyje nulėmė atostogos lietuvių Astos ir Dainiaus Bernotų įkurtame ajurvediniame centre „Peacock Ayurveda Garden“. Jame apsilanko ir vis daugiau lietuvių, kurie nori atrasti ajurvedos medicinos gydomąją galią, atsikratyti neigiamų minčių, streso, rasti kūno, proto, jausmų ir sielos darną. Nuo to laiko tolima šalis taip sužavėjo, įtraukė ir jau nebepaleido, kol nutarė persikelti gyventi į ją.

Paklausta, kaip keitėsi tas pirmas išpūdis tik atvykus ir vėliau, jau pradėjus gyventi Šri Lankoje, Vilma pasakoja: „Reikėjo pradėti viską nuo nulio. Mokytis kalbėti, netgi vaikščioti visai kitaip, sunku buvo priprasti prie klimato, vienerius metus, kol organizmas prisitaikė, buvo ir sveikatos problemų. Keisti pasirodė vietos papročiai, kad žmonės niekada nesako tau „ne“, per visą šį laiką nesu girdėjusi, jie laiko tai nemandagumu, geriau pasako „rytoj“, o tas „rytoj“ reiškia nežinia kada. Tačiau požiūris į mus nuo pat pradžios buvo labai teigiamas ir jokie mes ne emigrantai, o tiesiog užsieniečiai, ir pagarba, pagarbus atstumas maloniai stebino.“

Šri Lanka yra labai graži ir unikali šalis. Būtent tai Vilma Mockuvienė parodo savo *Facebook* tinklaraštyje *Šri Lanka lietuviškai*. Moteris su puikiu humoru, įtaigumu pasakoja apie savo kasdienybę, vietos tradicijas, papročius, apie į namus užklystančius, neįprastus, gal ne visada lietuviui ir girdėtus gyvūnus, vabzdžius, voragyvius, apie tiesiog jos kieme augančius ananasus, mangus, kokosus, spalvingas gėles, kavamedžius, arbatmedžius, kartais paliesdama ir vieną kitą lietuvišką realiją.

Keletas ištraukų iš tinklaraščio „Šri Lanka lietuviškai“: „Šiandien pas mus sinhalų-tamilų Naujieji metai. Kasmet šiokią dieną gaudavome gausybę maisto iš žmonių, su kuriais nors bent kiek bendraujame. Ir mes jiems duodavome kažką lietuviško. Šiomet, kadangi bet koks judėjimas uždraustas, gavome gerokai kukliau – tik iš artimiausių kaimynų. Jeigu klausite, kodėl tai yra daroma, atsakymas paprastas – siekiama parodyti palankumą, svetingumą ir pagarbą. Paprastai tokie maisto mainai vyksta artimiausių žmonių rate – šeimoje ar giminėje. Tai, matyt, mes

tokiems ir priskiriami.“

„Bene pagrindinė žemės ūkio kultūra Šri Lankoje – kokosai. (Taip, taip ir RYŽIAI, žinoma.) Savo sodyboje turime daugybę kokosinių palmių. Kas trys mėnesiai privalu nuimti derlių. Jei kartais uždelsiam, tai kokosai pradeda kristi savarankiškai, dažniausiai kažkodėl naktį...<...> Tada aš surūšiuoju, suskaičiuoju ir sukraunu į piramidę visą tą gerį. Galiausiai atvažiuoja „fūra“ ir nuperka. Supirkimo ir pardavimo kainos priklauso nuo sezoniškumo. P. S. Man labiausiai patinka auginti kokosus. Jie nereikalauja jokios priežiūros: nei tręšti, nei ravėti, nei laistyti ir dera ištisus metus. Mėgstu tokias kultūras.“

„Didysis Atlaso drugys – didžiausias naktinis drugys pasaulyje. Proga juos pamatyti pasitaiko itin retai, kadangi jie gyvena vos nuo savaitės iki dviejų. <...> Neretai juos išvydę žmonės iš pradžių pamano, kad tai – šikšnosparniai. Būtent tokio dydžio jie ir yra. Atlaso drugys užauga iki 30 cm. Mūsiškis vos 23. Tai reiškia dar jaunas.“

Lietuvių bendruomenė Šri Lankoje oficialiai įsteigta 2018 metų gruodžio mėnesį, tiesa, bendrumo jausmas Šri Lankos lietuvius sieja jau gana ilgai. Ir anksčiau švęstos visos Lietuvai svarbios datos, stengtasi burtis. Šiuo metu bendruomenėje 14 narių ir 3 vaikučiai. Bendruomenės narių amžius nuo 26 iki 56 metų. Dauguma su šalimi yra susiję savo darbine veikla arba plėtoja verslus sveikos mitybos, apgyvendinimo ar turizmo srityse, tačiau visus vienija bendras tikslas – papročių ir tradicijų išsaugojimas bei lietuviybės puoselėjimas čia, Šri Lankoje.

Vasario 16-osios šventė Antano Zdramio namuose. Prabhath Manoj Wickramathilake nuotr.

Lietuviai kartkartėmis susiburia į lietuvišką Vilmos Mockuvienės sodybą Nakandės kaime švęsti šv. Velykų, kartu margina kiaušinius, dalijasi lietuviškais patiekalais, gražia bendryste. Taip pat lietuviai tradiciškai susirenka Vasario 16-ąją – Lietuvos valstybės atkūrimo dieną. Šios tradicijos iniciatorius ir puoselėtojas yra Antanas Zdramys, kuris jau yra senbuvis tarp Šri Lankos lietuvių. Antano Zdramio namuose lietuviai susiburia Vasario 16-ąją sugiedoti Lietuvos ir Šri Lankos himnų, padainuoti lietuvių liaudies dainų, paskanauti lietuviškų patiekalų ir pabendrauti savo gimtąja kalba. A. Zdramys jau devynerius metus gyvena tarp dviejų šalių – Lietuvos ir Šri Lankos. Nors į šalį jis atvyko darbiniais reikalais, tačiau vien tuo neapsiriboja. Įdomu, jog lietuvis per 78 dienas apėjo pėsčiomis visą salą, iš viso 1750 km.

Pernai Šri Lankos lietuvių diasporos renginyje, skirtame Lietuvos Nepriklausomybės metinėms paminėti, apsilankė ambasadorius Julius Pranevicius. Sostinės viešbutyje „Grand cinamon“ Lietuvos garbės konsulas suorganizavo puikų renginį, į kurį pakvietė ne vien tik lietuvių bendruomenę, bet

ir daugybę kviestinių svečių: aplinkinių šalių ambasadorius bei Šri Lankos vyriausybės atstovus. Kitą dieną priėmimo svečiai buvo pakviesti į Gustavo Mahlerio orkestro koncertą. Visų susirinkusiųjų širdis virpino orkestro atliekamas Lietuvos valstybės himnas. Tokių renginių metu vis daugiau žmonių sužino apie Lietuvą ir iš arčiau su ja susipažįsta, o tai yra vienas iš pagrindinių bendruomenės tikslų.

Lietuviai nuolat stengiasi kuo daugiau žmonių supažindinti su Lietuva, jos kultūra, kalba taip reprezentuodami savo gimtąją šalį, jiems tai atrodo labai svarbu, o kartais tai yra iššūkis, bet kartu ir galybė atradimų, kaip skirtingų kultūrų žmonės gali gyventi darnoje, priimti vienas kitą bei pažinti.

Į klausimą, kaip svečioje šalyje puoselėja savo tapatybę, Vilma Mockuvienė atsako: „Mūsų bendruomenė yra tarsi dalelė Lietuvos Šri Lankoje. Laikomės lietuviškų tradicijų, švenčiame šventes, gaminame lietuviškus patiekalus, mėgaujamės bendravimu gimtąja kalba, prie mūsų namų nuolat plevėsuoja Lietuvos vėliava. Visa mūsų artima aplinka, t. y. kaimynai ir draugai, daug žino apie Lietuvą, ja domisi, o kai kurie net yra pramokę keletą lietuviškų frazių, pavyzdžiui, labas, ačiū, kaip sekasi, tai labai džiugina mus. Mes taip pat mokomės sinhalų kalbos iš pagarbos šaliai, kuri dabar yra mūsų namai.“

Paklausta, kaip Šri Lankos lietuvių bendruomenės pirmininkė įsivaizduoja bendruomenę po penkerių metų, ir paprašyta papasakoti apie artimiausius bendruomenės planus, moteris sako: „Labai tikiuosi, kad bendruomenė gausės, o artimiausi mūsų planai – apsieisti vizitais su kitomis Azijos lietuvių bendruomenėmis, kai tik leis galimybės.“

O ko labiausiai iš Lietuvos pasiilgsta žmogus, praleidęs jau ne vienerius metus svečioje šalyje? V. Mockuvienė dalijasi savo patirtimi: „Labai pasiilgstu uogu, kurias gali rašyti tiesiog nuo krūmo, grybavimo sakais kvepiančiame pušyne, sultingų obuolių iš savo sodo... Taip pat iš pradžių ilgėjausi maisto gausos parduotuvėse, tikrai nepalyginamas dalykas su Lietuva, bet ilgainiui apsipratau ir tai nėra didelė problema. Ir dar, kartais norisi tiesiog vienatvės, pabūti su savimi: eini mišku samanų kilimu, o aplink spengianti tylą. Čia apie tokią ramybę ir tokią tylą net svajoti neverta, nes Šri Lankoje labai didelis gyventojų tankumas. Nors mes gyvename kaime, tačiau šurmulyš neišvengiamas. Laikui bėgant apsipratome su visomis keistenybėmis ir priėmėme visa tai kaip normą. Žmogus negali turėti absoliučiai viską. Daug ką praradome, bet dar daugiau atradome – neaprepiamas

žydras ir visada šiltas vandenynas, saulė, nenusakoma gausybė vaisių, vietinių žmonių pagarba ir pasitikėjimas, lėtas gyvenimo tempas, harmonija su gamta ir dar daug kitų dalykų, kurie anksčiau tiesiog neegzistavo. Dabar gyvename čia ir tuo mėgaujamės kiekvieną dieną.“

Nors Šri Lankos lietuvių bendruomenė dar palyginti „jauna“, bet prieš kelerius metus pasodinti lietuviškos daigai čia jau veši. Norėtusi Vilmai ir kitiems Šri Lankos lietuviams linkėti ir toliau puoselėti lietuvišką bei sėkmingai reprezentuoti Lietuvą.

Projektas „Pasaulio lietuviai ir Lietuva“

www.pasauliolietuvis.lt

Jei norėtumėte publikuoti straipsnį prašome nekeisti straipsnio pavadinimo, nurodyti informacijos šaltinį, autorių ir projekto pavadinimą.